

ARWEINIAD ARFERION EFFEITHIOL

Ar gyfer pontio o ysgolion cynradd i ysgolion uwchradd

Gall y cyfnod pontio o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd fod yn gyfnod cyffrous i ddysgwyr. Mae'n nodi cyfnod pwysig mewn tyfu i fyny, ac mae dysgwyr yn cydnabod bod eu bywydau ar fin newid mewn ffyrdd amrywiol. Yn Sir Fynwy, rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod pob dysgwr yn derbyn yr addysg orau bosibl. Gall pontio effeithiol chwarae rhan ganolog wrth baratoi dysgwyr i ffynnu a llwyddo yn eu dyfodol.

Mae ceisio sicrhau trosglwyddiad effeithiol i bob dysgwr ar lefel gyffredinol tra'n defnyddio dull ysgol gyfan yn hollbwysig. Mae'r ddogfen hon yn ganlyniad i weithwyr proffesiynol amrywiol sy'n gysylltiedig â'r sector addysg yn dod at ei gilydd i roi arweiniad effeithiol ar y rhan bwysig hon o fywyd ysgol. Hoffwn ddiolch iddynt am eu cyfraniad at y gwaith hwn.

Gobeithio y bydd y wybodaeth hon yn arf defnyddiol i chi i gefnogi eich gwaith cydweithredol wrth ddatblygu eich cynlluniau pontio clwstwr.

Will McLean

Prif Swyddog Plant a Phobl Ifanc
Mawrth 2024

monmouthshire
sir fynwy

ARWEINIAD ARFERION EFFEITHIOL

Mae'r canllaw arferion effeithiol hwn ar gyfer pontio o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd yn canolbwyntio ar 5 egwyddor allweddol. Mae'n cynnwys awgrymiadau i ysgolion, er mwyn sicrhau bod y broses bontio yn rhedeg yn esmwyth a'i bod yn brofiad cadarnhaol i bawb dan sylw gan gynnwys dysgwyr, rhieni/gofalwyr, a gweithwyr proffesiynol.

Egwyddorion ar gyfer pontio effeithiol

Egwyddorion ar gyfer trosglwyddo effeithiol:

- Rhowch lais i'r dysgwyr.
- Dylid meithrin perthnasoedd cadarnhaol rhwng staff a dysgwyr.
- Dylid cefnogi dysgwyr i fod yn gyfarwydd â safle'r ysgol.
- Dylid cynnwys pob rhanddeiliad mewn penderfyniadau.
- Dylid mynd i'r afael â grwpiau risg gydag ymyriadau cymdeithasol wedi'u hanelu at feithrin perthnasoedd

Mae [Rheoliadau Pontio 2022](#) newydd wedi'u gwneud sy'n dirymu ac yn disodli rheoliadau 2006 a daethant i rym ar 1af Gorffennaf 2022. Mae'r ddeddfwriaeth hon yn gosod gofyniad ar gyrff llywodraethu ysgolion uwchradd a gynhelir a'u hysgolion cynradd bwydo, ar

y cyd, i lunio cynlluniau i hwyluso'r cyfnod pontio. o ddisgyblion o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd. Bydd gan bob clwstwr ei gynllun pontio ei hun wedi'i lunio ar y cyd, sy'n bodloni eu hamgylchiadau unigol eu hunain.

Dylai pontio fod yn broses amserol, wedi'i chynllunio sy'n bodloni anghenion dysgwyr unigol ac yn adlewyrchu eu hawliau, fel y nodir yn Hawliau'r Plentyn y Cenhedloedd Unedig (CCUHP).

Sut olwg sydd ar bontio effeithiol?

Gan ganolbwyntio ar yr egwyddorion allweddol, mae enghreifftiau o bontio effeithiol o ysgolion Sir Fynwy i'w gweld isod..

Rhowch lais i'r dysgwyr

Mae rhoi llais i ddysgwyr yn y broses bontio yn hanfodol gan ei fod yn caniatáu i ddysgwyr deimlo rhywfaint o reolaeth ar adeg pan fo llawer o newid i addasu iddo. Mae sawl ffordd o roi llais i ddysgwyr yn ystod y broses bontio. Dylai ysgolion anelu at roi cymaint o

ARWEINIAD ARFERION EFFEITHIOL

gyfleoedd i ddysgwyr ofyn cwestiynau a chael trafodaethau, yn rhithwir ac wyneb yn wyneb. Gallai llais y dysgwr hefyd gael ei hwyluso gan ddysgwyr ysgol uwchradd sy'n ymweld ag ysgolion cynradd i gwrdd â dysgwyr a'u cyfarch er mwyn rhannu gwybodaeth, profiadau, cyngor a ffurfio perthnasoedd.

Meithrin perthnasoedd cadarnhaol rhwng staff a dysgwyr

Mae meithrin perthnasoedd cadarnhaol rhwng dysgwyr a staff yn yr ysgol newydd yn bwysig. Mae'n well ffurfio perthnasoedd dros amser gyda chyswilt aml mewn lleoliad cyfarwydd. Gall dysgwyr ddod i adnabod staff trwy brosiectau Meysydd Profiad Dysgu lle mae'r athro/athrawes o'r ysgol uwchradd yn dod i addysgu cyfres o wersi yn yr ysgol gynradd. Mae'r arfer hwn yn fuddiol ar ddwy lefel; ffordd ddefnyddiol o ddarparu cysylltiadau rhwng ysgolion a staff uwchsgilio yn ogystal ag ymfyfarwyddo dysgwyr â darpar athrawon newydd.

Gellid gwahodd arweinwyr bugeiliol ysgolion uwchradd, arweinwyr diogelu neu arweinwyr lles/aelodau tîm i ymweld ag ysgolion cynradd i feithrin rhai o'r perthnasoedd cadarnhaol hynny rhwng staff a dysgwyr. Gallai uwch arweinwyr hefyd ymweld ag ysgolion cynradd i ddod i adnabod dysgwyr cyn trosglwyddo i'r ysgol uwchradd.

Mae pecyn croeso neu fideo croeso yn ffordd effeithiol o anfon neges gadarnhaol. Bydd rhai ysgolion uwchradd yn rhoi darn o offer / gwisg ysgol i ddysgwyr cynradd fel ffordd o

anfon neges groesawgar a chadarnhaol iawn i'r dysgwr a'r teulu.

Bod yn gyfarwydd â safle'r ysgol

Mae bod yn gyfarwydd â safle'r ysgol yn cwmparu cynllun ffisegol a chyfeiriadedd y lleoliad ond hefyd yr isadeiledd a'r arferion sy'n rhan o fywyd ysgol uwchradd. Mae adborth dysgwyr yn pwysleisio'n gyson y dylai'r canlynol fod yn nodweddion hanfodol o unrhyw gynllun sy'n ceisio rhoi syniad i'r dysgwyr hynny sy'n trosglwyddo o'r hyn i'w ddisgwyl.

• Ymweld â'r Ysgol

Mae ymweld â'r ysgol newydd sawl gwaith ar gyfer cyfeiriadedd cynnes a chroesawgar yn fuddiol. Mae teithiau rhithwir hefyd yn boblogaidd yn ogystal â delweddau sy'n rhoi blas o'r lleoliad. Teimlir bod ymweliadau a arweinir gan ddysgwyr yn ystyrlon yn ogystal â bod yn gyfle i gynnwys aelodau o'r teulu. Gall anfon map o'r ysgol fel rhan o becyn croeso i ddysgwyr fod yn ffordd gadarnhaol iawn o gynnwys teuluoedd ac adeiladu cyffro. Mae enghreifftiau o fideos pontio ar ein gwefannau ysgolion uwchradd.

• Amgylchedd Dysgu

Mae'n bwysig iawn bod dysgwyr a'u rhieni/gofalwyr yn cael manylion am amserlenni, arferion egwyl a chinio. Gwybod beth i'w ddisgwyl o'r amgylchedd dysgu e.e. sut mae gwersi'n mynd rhagddynt, disgwyliadau gwaith cartref, a'r hyn a ddisgwyli'r ganddynt fel dysgwr a beth i'w ddisgwyl gan y staff addysgu. Mae gwersi rhagflas yn rhan bwysig

ARWEINIAD ARFERION EFFEITHIOL

o brofi'r newidiadau sydd i ddod a gallant gynnig cyfle i adeiladu cyffro ac emosiynau cadarnhaol i ddysgwyr.

• Meithrin Perthnasoedd Cadarnhaol

Dod i adnabod eu tiwtor dosbarth, a fydd yn bwynt cyswllt pwysig i ddysgwyr a rhieni/gofalwyr. Bydd hyn hefyd yn helpu i feithrin perthnasoedd cadarnhaol. Mae gwybod pwy sydd yn eu ffurf fel y gall dysgwyr gysylltu â ffrindiau hen a newydd y tu allan i wersi yn bwysig iawn i feithrin ymdeimlad o berthyn. Gall cyfarfod â dysgwyr hŷn a chysylltu â chyfleoedd cymorth cyfoedion fod yn galonogol. Mae gallu siarad am ba fathau o bryderon a allai godi yn ystod y cyfnod pontio cyntaf, sut i ddatrys y problemau hyn, at bwy i fynd am gymorth, a gwybod am bolisi'r ysgol ar berthnasoedd ac ymddygiad i gyd yn helpu i setlo pryderon.

Cynnwys rhanddeiliaid mewn penderfyniadau

Mae cyfathrebu rhwng rhanddeiliaid yn hollbwysig. Mewn unrhyw amgylchedd, dylai'r ysgol newydd fod yn ymwybodol o'r asiantaethau sy'n ymwneud â dysgwyr a'r cefndir i'r cyfranogiad. Dylid tynnu sylw at ddysgwyr ag ymyriadau cymdeithasol sydd wedi'u hanelu at feithrin perthnasoedd a'u cefnogi gan fod pontio yn aml yn heriol i'r dysgwyr hyn.

Mynd i'r afael â grwpiau risg gydag ymyriadau cymdeithasol wedi'u hanelu at feithrin perthnasoedd

Mae pontio llwyddiannus yn digwydd ar lefel gyffredinol. Dylai pob dysgwr a theulu gael yr un cyfleoedd, gan ddefnyddio dull

ysgol gyfan. Efallai y bydd angen darpariaeth ychwanegol ar rai dysgwyr drwy bontio gwell. Dylai cyfathrebu fod yn amserol a chwrdd ag anghenion pob dysgwr a'u teuluoedd.

Cyfarfodydd pontio clwstwr

Mae dull clwstwr o bontio yn effeithiol iawn ar gyfer dysgwyr o fewn y dalgylch. Mae cyfarfodydd pontio clwstwr rheolaidd yn ffordd werthfawr o sicrhau dull cydweithredol a chysondeb ar draws Sir Fynwy. Efallai y bydd rhai dysgwyr yn dod i'ch ysgol o'r tu allan i'r dalgylch. Mae'n arfer da defnyddio technolegau newydd i gynnwys y dysgwyr hyn mewn cymaint o gyfleoedd â phosibl ac efallai gynnig ymweliadau ychwanegol.

Cymorth i rieni/gofalwyr

Cyfathrebu

Byddai'n fuddiol rhoi cyfleoedd rheolaidd i rieni/gofalwyr ofyn cwestiynau a'r cyfle i fynegi sut maent am i ni gysylltu â nhw a sut y dymunant dderbyn gwybodaeth gan yr ysgol uwchradd. Efallai y bydd rhai rhieni/gofalwyr yn hapus i gyfathrebu trwy e-bost ac yn gyfforddus gyda defnyddio Ap ar gyfer cyfathrebu, ond efallai y bydd rhai rhieni/gofalwyr yn teimlo eu bod wedi'u 'torri i ffwrdd' o'r ysgol uwchradd gan nad oes ganddynt y 'post giât' cyswllt rheolaidd mwyach. Efallai y bydd teuluoedd dysgwyr y tu allan i'r dalgylch yn gwerthfawrogi ffurfiau ychwanegol o gyfathrebu. Dylai gwybodaeth pontio fod yn agwedd weladwy ar wefan yr ysgol uwchradd a dylid diweddarau'r wybodaeth

ARWEINIAD ARFERION EFFEITHIOL

hon yn rheolaidd. Gellir defnyddio cyfryngau cymdeithasol i gyfathrebu â rhieni/gofalwyr. Mae fideos cyfeillgar i ddysgwyr ar gyfer agweddau allweddol ar fywyd yr ysgol yn llawn gwybodaeth ac yn ddefnyddiol. Mae cyfathrebu cynnar â'r holl randdeiliaid yn bwysig.

Dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) neu anghenion sy'n dod i'r amlwg

Bydd angen darpariaeth well ar rai dysgwyr ar gyfer trosglwyddo llwyddiannus. Mewn rhai achosion, gall ymweliadau ychwanegol fod yn ddefnyddiol. Mae'n hanfodol bod gwybodaeth allweddol yn cael ei rhannu rhwng ysgolion ac asiantaethau allanol er mwyn sicrhau cysondeb i'r dysgwr a'r teulu. Gallai ysgolion gynnwys staff bugeiliol yn ogystal â staff ADY. Dylid rhannu a thrafod cynlluniau cymorth a Phroffiliau Un Dudalen neu unrhyw ddogfennaeth arall fel rhan o'r broses hon.

Efallai y bydd angen cyfleoedd ychwanegol ar ddysgwyr ag awtistiaeth i baratoi a phrosesu eu trosglwyddiad i ysgol newydd. Gall strategaethau fel straeon cymdeithasol, amserlenni gweledol, rhestrau gwirio a theithiau rhithwir fod yn ddefnyddiol i'r dysgwyr hyn. Mae'n bwysig sicrhau bod y dysgwr yn teimlo'n ddiogel gyda newidiadau i'w drefn arferol.

Mae dysgwyr sydd wedi cael profiadau bywyd cynnar ansefydlog neu drawmatig yn debygol o

ymateb i ddechrau yn yr ysgol uwchradd mewn ffyrdd sy'n wahanol i blant eraill o'u hoedran. Dylai staff fod yn ymwybodol, oherwydd cyfnodau o straen cyson neu hirfaith, y gall datblygiad y dysgwr gael ei effeithio mewn ffyrdd sylweddol, ac efallai y bydd ganddo ymatebion emosiynol sy'n nodweddiadol o blentyn llawer iau. Lle bo modd, gall fod yn ddefnyddiol ystyried ymestyn y broses bontio. Mae'n debygol y bydd angen mwy o amser ar ddysgwyr sy'n cael trafferth i deimlo'n ddiogel i addasu a datblygu ymdeimlad o ddiogelwch a chysur yn amgylchedd yr ysgol. Meddyliwch am y flwyddyn gyntaf, nid y tymor cyntaf.

Gallai ysgolion ystyried sut y gallant helpu dysgwyr sydd wedi cael Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod (ACEs) i greu perthynas gadarnhaol ag oedolyn sydd ar gael yn emosiynol yn yr ysgol neu'r lleoliad. Mae arferion clir a chysondeb yn bwysig i bob dysgwr ac yn bwysicach fyth i blant sydd wedi profi trawma. Efallai y bydd angen sawl rhediad ymarfer ar ddysgwr sy'n trosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd wrth deithio i'w hysgol newydd. Mae hefyd yn fuddiol dechrau meithrin perthnasoedd cadarnhaol â dysgwyr eraill sy'n mynychu'r un ysgol, yn ddelfrydol yn ystod tymor y gwanwyn a'r haf.

ARWEINIAD ARFERION EFFEITHIOL

Dogfennaeth ar gyfer pontio

Gallai rhannu gwybodaeth yn effeithiol gynnwys cyfnewid y dogfennau / gwybodaeth a ganlyn:

- Proffiliau Un Dudalen.
- Gwybodaeth diogelu.
- Gwybodaeth lles.
- Mapiau darpariaeth.
- Cynlluniau cymorth bugeiliol.
- CDU/CDU/CAU.
- Gwybodaeth presenoldeb.
- Gwybodaeth am berthnasoddd rhwng cymheiriaid.
- Asesiadau risg.
- Data asesu crynodol.
- Cynlluniau gofal iechyd, os yn berthnasol.

Esiamplau o weithgareddau

Fel rhan o gynllun pontio eich clwstwr, sicrhewch fod dull cyson o gynllunio addysgu a dysgu ac asesu dilyniant dysgwyr a chydlynu

pontio dysgwyr. Mae'r gweithgareddau canlynol wedi bod yn arferion pontio effeithiol a gellid eu hystyried yn eich clwstwr.

- Aelod staff ymroddedig yn gweithio ar bontio.
- Diwrnodau prosiect chwaraeon, creadigol ac ymarferol ar safleoedd uwchradd lle mae dysgwyr yn mynd â rhywbeth adref i ddatblygu'r ymdeimlad o berthyn i'w hysgol newydd.
- Diwrnodau pontio yn nhymor yr haf gyda dyddiadau'n cael eu cyhoeddi'n gynnar i baratoi dysgwyr ar gyfer eu hysgol newydd.
- Dysgwyr uwchradd yn cyflwyno gwersi mewn ysgolion cynradd.
- Athrawon ysgol uwchradd yn cyflwyno gwersi i ddysgwyr cynradd naill ai'n bersonol neu ar-lein.
- Prosiectau darllen rhwng dysgwyr uwchradd a dysgwyr cynradd.
- Gwahodd dysgwyr Blwyddyn 5 i fynychu diwrnodau pontio.
- Rhoi gwisg ysgol: tei ysgol yn anrheg i ddysgwyr Blwyddyn 6 ar y diwrnod pontio.
- Cyhoeddi amserlen bontio flynyddol.
- Diwrnodau HMS clwstwr.
- Cydweithio rhwng staff uwchradd a chynradd i sicrhau parhad dysgu yng Nghwricwlwm i Gymru.
- Gwybodaeth pontio ar gael ar wefannau ysgolion.

ARWEINIAD ARFERION EFFEITHIOL

Enghraifft o linell amser ar gyfer pontio

Dyma enghraifft o linell amser pontio ac nid yw'n derfynol mewn unrhyw ffordd. Ar hyn o bryd bydd gan ysgolion Sir Fynwy eu llinellau amser, prosesau a chynlluniau eu hunain, ond gall ysgolion addasu a defnyddio'r llinell amser isod.

TYMOR YR HYDREF

Medi	Noson agored blwyddyn 5 a 6
Hydref	Digwyddiad chwaraeon yn yr ysgol uwchradd
Tachwedd	Prosiect 'Dragons den'
Rhagfyr	Gwahoddiad i flwyddyn 6 i berfformiad y Nadolig

TYMOR Y GWANWYN

Ionawr	Addysgu MDPH gan athrawon uwchradd
Chwefror	Digwyddiad MasterChef
Chwefror	Ymweliad y pennaeth blwyddyn â'r ysgol gynradd
Chwefror	Cyfarfod pontio cyngor ysgol clwstwr (ar-lein)
Mawrth	Digwyddiad chwaraeon yn yr ysgol uwchradd

TYMOR YR HAF

Mai	Digwyddiad agored i rieni/gofalwyr
Mai	Digwyddiad chwaraeon yn yr ysgol uwchradd
Mai	Cynhyrchiad drama a gefnogir gan ddysgwyr uwchradd yn yr ysgol gynradd
Mehefin	Holiadur i rieni/gofalwyr
Mehefin	Digwyddiad pontio yn y castell / safle cymunedol lleol
Mehefin	Ymweliadau pontio i ddysgwyr lle byddant yn cwrdd â thiwtor dosbarth a chyd-ddisgyblion
Mehefin	Diweddariad Proffil Un Tudalen o'r cynradd i'r uwchradd
Gorffennaf	Dysgwyr uwchradd i gefnogi gyda'r perfformiad drama cynradd

ARWEINIAD ARFERION EFFEITHIOL

Adnoddau

Canllawiau a gwybodaeth Llywodraeth Cymru i ysgolion i gefnogi pontio dysgwyr o Flwyddyn 6 i Flwyddyn 7. [Canllaw ar gyfer pontio o ysgol gynradd i ysgol uwchradd - Hwb \(gov.wales\)](#)

[Rheoliadau Pontio o Ysgol Gynradd i Ysgol Uwchradd \(Cymru\) 2022 \(legislation.gov.uk\)](#)

Cyngor i rieni sydd â phlentyn yn dechrau yn yr ysgol uwchradd, gydag awgrymiadau ar ochrau emosiynol ac ymarferol y pontio. [Dechrau yn yr Ysgol Uwchradd - Arweinlyfr i Rieni gan y BBC - BBC Bitesize](#)

Atodiad 1: Gwasanaethau Cymorth Sir Fynwy

Tîm Therapïau Creadigol

Gall ysgolion gysylltu â'r Therapïau Creadigol yn uniongyrchol i ymgymryd â Therapi Chwarae grŵp gyda disgyblion sydd wedi'u nodi fel rhai sy'n cael trafferth gyda phryderon ynghylch trosglwyddo i'r ysgol gyfun. Mae hwn wedi'i anelu at y disgyblion hynny nad ydynt yn gymwys ar gyfer cyfnod pontio estynedig ac nad ydynt yn hysbys i'r gwasanaethau statudol. Yn ogystal, cynigir gweithdai i gefnogi rhieni i reoli pryderon eu plant ar ddyddiadau amrywiol ym mis Awst, er mwyn cefnogi rhieni gyda'r pontio.

Cyswllt: DonnaBenson@monmouthshire.gov.uk

Gwasanaeth Ieuencid MonLife

Cynigir Rhaglen Bontio Blwyddyn 6 i ddisgyblion Blwyddyn 6 o ysgolion cynradd

yn Sir Fynwy. Gall ysgolion ddewis o blith amrywiaeth o weithdai sy'n canolbwyntio ar helpu pobl ifanc i drosglwyddo o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd, sy'n cynnwys meithrin tîm a sgiliau cyfathrebu, ysmygu, pwysau gan gyfoedion, cydraddoldeb ac amrywiaeth, rheoli cyfrifoldeb, perthnasoedd iach, diogelwch ar-lein, iechyd meddwl cadarnhaol a gwrth-fwlio.

Cyswllt: monlife.co.uk/connect/youth-service neu youth@monmouthshire.gov.uk

Tîm Datblygu Chwaraeon MonLife

Mae'r Cynllun Llysgenhaddon Ifanc yn dechrau ym Mlwyddyn 6. Mae'n adeiladu ar themâu a ddysgwyd yn rhaglen Playmaker Blwyddyn 5 ac mae'n gweithredu fel sylfaen ar gyfer ein rhaglen arweinyddiaeth yn dilyn eu hyfforddiant Chwaraewr Chwarae ym Mlwyddyn 5. Mae'r gynhadledd flynyddol yn rhoi cyfle i ddisgyblion gwrdd â phlant o bob rhan o'r sir a allai fod yn mynychu'r un ysgol uwchradd ym Mlwyddyn 7.

Mae gŵyl yn rhoi cyfle i blant gwrdd â disgyblion posibl a allai fod yn eu hysgol uwchradd. Mae'r rhaglen hon hefyd yn defnyddio gwirfoddolwyr o'r academiâu arweinyddiaeth a fydd yn wynebau cyfarwydd y byddant yn eu gweld pan fyddant yn mynychu'r ysgol.

Cyswllt: monlife.co.uk/connect/sports-development/ or sport@monmouthshire.gov.uk neu sport@monmouthshire.gov.uk

